

Asia: VN/8329/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

-

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauksekustannuksesta (32 a §)

-

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

-

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

-

Muut huomiot

Kaarinan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Esitys, joka on nyt lausuntokierroksella, on kokonaisuudessaan 372 sivua.

Kyseessä on siis todella mittava ja kattava muutos, joka muuttaa oleellisesti myös kunnan lakisääteisiä tehtäviä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain

muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (myöhemmin kotolaki) on vahvasti kytkeyty TE2024-uudistukseen, jossa työllisyys- ja kotoutumispalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kuntiin. Uudistuksen tarkoitus on, että kunnat vastaavat kokonaisuudessaan työllisyys- ja kotoutumispalveluiden lakisääteisestä toteuttamisesta.

Kotolaki-esityksen mukaan kunnissa tulee olla kotoutumishjelma, jonka vähimmäisisällöstä säädettäisiin laissa. Kotoutumishjelmaan sisältyisi vähintään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, uusi monikielinen yhteiskuntaorientaatio, koulutusta, muita palvelutarpeeseen perustuvia kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluita, ohjausta ja neuvontaa sekä jatko-ohjaus ohjelman päättyessä. Tämä on kunnalle osoitettu vaativa tehtävä, joka vaatii myös resurssia. On pohdittava, miten tämä lakisääteinen tehtävä voidaan kunnissa toteuttaa tuloksellisesti ja kustannustehokkaasti. Tämä on järkevä kytkeä käytännössä TE2024-uudistukseen, jotta tehtäviä ja niiden kustannuksia voidaan synergiassa toteuttaa koko työllisyysalueella.

Lakiehdotuksella lyhennettäisiin (nyt kotoutumissuunnitelma on voimassa kolme vuotta, esityksen mukaan se lyhenisi kahteen vuoteen) kotoutumissuunnitelman voimassaolon enimmäisaikaa ja tehostettaisiin jatko-ohjausta työelämään tai yleisiin työllisyys- tai koulutuspalveluihin. Tämä vaatii myös kunnassa selkeää jatkopolkua niin, ettei kotoutuja jää kotoutumisajan jälkeen työllisyyspalveluiden ja muiden vaikuttavien, kuntalaisille suunnattujen palveluiden, ulkopuolelle.

Kotolaissa kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisestä lisättäisiin ja kunnalle säädettäisiin tehtäväksi laatia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä kotoutumissuunnitelmat sekä työttömiksi työnhakijoiksi

ilmoittautuneille, että työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille. Tämä vaatii kunnalta huomattavia resursseja, jotta kunta voi vastata lain vaatimuksiin. Työvoiman ulkopuolella olevia maahanmuuttajia on haasteellista saada kunnan palveluiden piiriin. Tähän on siis syytä löytää toimivia toimintatapoja.

Jotta kotoutuminen ja lain edellytykset täyttyvät, kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä olisi tehostettava. Tämä ei ole vain kunnan resursseista ja toiminnasta kiinni, vaan vaatisi myös hyvinvointialueiden toiminnan tarkastelua. Kunta on siis riippuvainen muista toimijoista, jotta se voi täyttää uuden kotolain vaatimuksia.

Kuntatalouden kannalta kustannusten korvaus on oleellista. Seuraava on suora lainaus lakiesityksestä: ”Kotoutumislakia koskevassa lakiehdotuksessa säilytettäisiin voimassa olevan kotoutumislain mukainen korvausjärjestelmä, mutta sitä ei voida laajentaa kattamaan kaikkia kotoutumislain soveltamisalan piiriin kuluihen henkilöiden kotoutumisen edistämisestä aiheutuvia kustannuksia, joten on tarkoituksenmukaista, että näistä tehtävistä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen kunnille viedään osittain osaksi valtiosuusjärjestelmää.” Esityksessä jää siis epäselväksi se, missä mittakaavassa laissa määritellyt tehtävät korvataan kunnille, ja millä tavalla kunnan taloussuunnittelussa uudistuksen kustannukset voidaan arvioida. Kotolaissa on määritelty tehtäviä, jotka kunta ja hyvinvointialue hoitavat yhteistyössä, ja korvaukset kohdistuvat silloin sekä kuntaan, että hyvinvointialueille. On siis tehtävä selkeä suunnitelma kuntien ja hyvinvointialueiden välille, jotta tehtäviä voidaan hoitaa kustannustehokkaasti, ja päällekkäisyyksiä vältetään.

Halonen Salla
Kaarinan kaupunki